

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Michala Kadlečka a soudců Mgr. Kláry Cáškové a JUDr. Leoše Nováka ve věci

nezletilé: **S. M.**, narozená XXXXX
bytem XXXXX
zastoupená opatrovníkem městem Kyjov
sídlem Masarykovo nám. 30/1, 697 01 Kyjov

dcery matky: **B. M.**, narozená XXXXX
bytem XXXXX
zastoupená advokátkou Mgr. Janou Zwyrtek Hamplovou
sídlem Olomoucká 36, 789 85 Mohelnice

a otce: **G. Z.**, narozený XXXXX
bytem XXXXX
zastoupený advokátkou Mgr. Lucíí Šmidákovou
sídlem Moravské náměstí 629/4, 602 00 Brno

o neshodách rodičů v rámci výkonu rodičovské odpovědnosti

o odvolání matky proti rozsudku Okresního soudu v Hodoníně ze dne 16. 8. 2022, č. j. 0 P 127/2014-1563,

takto:

I. Rozsudek soudu I. stupně se v napadeném výroku I **mění** tak, že se návrh otce na nahrazení souhlasu matky s očkováním nezletilé S. proti onemocnění SARS-CoV-2, Covid 19, schválenou vakcínou zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem rozhodl Okresní soud v Hodoníně tak, že nahradil souhlas matky B. M., narozené XXXXX, s očkováním nezletilé S. M., narozené XXXXX, proti nemoci SARS-CoV-2 (covid-19), vakcínou schválenou Evropskou agenturou pro léčivé přípravky (EMA) pro děti ve věku 5 – 11 let (výrok I), zamítl návrh otce na vyslovení předběžné vykonatelnosti rozsudku (výrok II) a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (III).
2. Proti výrokům I a III shora označeného rozsudku podala odvolání matka. Uvedla, že tlak na plošné očkování může být zapříčiněn politickými a obchodními zájmy, v této souvislosti poukázala na zahájení vyšetřování předsedkyně Evropské komise pro možné korupční jednání, kdy je prokázáno, že v rámci EU bylo objednáno „nesmyslné“ množství vakcín. Matka má za to, že není prokázáno, že vakcína chrání proti těžkému průběhu nemoci. Stále více se objevují informace o vedlejších účincích vakcín. Je sporné, zda je očkováním navozena imunita, případně jak dlouho chrání, a zda přirozená imunita po prodělání nemoci Covid 19 nechrání více. Matka zdůraznila, že výzkum vakcín není dokončen, v tomto stadiu výzkumu označuje očkování za „pokusy na lidech“. Nejsou k dispozici ani data ohledně ukončení klinického hodnocení vakcín. Matka odkázala na dopis odborníků ze dne 17. 10. 2022 adresovaný vládě, kde žádají urychlené zhodnocení bezpečnosti a účinků vakcín proti SARS CoV2. Závěrem matka shrnula, že u většiny dětí jejich zdravotní stav absolutně nevyžaduje aplikaci vakcíny proti Covid 19, očkování je přitom nevratný proces. Základní lékařskou zásadou by přitom mělo být „primum non nocere“, tedy především neškodit. Nahrazení svého souhlasu s očkováním nezletilé považuje matka za zbavení svých rodičovských práv.
3. Opatrovník k odvolání matky uvedl, že nezletilá S. vyrůstá ve střídavé péči rodičů. Tito dosud zajišťují velmi dobře veškeré její potřeby. Zdravotní stav nezletilé je dobrý, netrpí v současné době žádným ani chronickým onemocněním. Matka ve svém odvolání poukazuje na dosud neukončené studie a zejména negativní důsledky očkování, což kolizní opatrovník nechce nijak zpochybňovat. Soud I. stupně však rozhodoval v dané situaci a v daném čase a jeho rozhodnutí vychází z posouzení celkové situace v oblasti očkování proti nemoci Covid 19 a podle studií toto sebou nese více pozitiv než rizik. Navrhl potvrzení rozsudku soudu I. stupně.
4. Otec považuje odvolání matky za zcela nedůvodné, když soud I. stupně se se všemi námitkami řádně a podrobně vypořádal. Otec je přesvědčen, že očkování proti nemoci Covid 19 je benefitem pro každého, u dětí je navíc nutno zdůraznit výskyt syndromu PIMS-TS, jenž je touto nemocí (byť naštěstí v minimu případů) vyvoláván, a jenž vyžaduje hospitalizaci dítěte a v krajním případě vede až k úmrtí dítěte. U nezletilé S. pak ve prospěch očkování mluví i to, že je potenciálně ohrožena spuštěním revmatologického onemocnění po prodělání horečnatého onemocnění, kdy u ní byl zjištěn antigen HLA-B27. Otec zdůraznil, že současná očkovací strategie státu je konzistentní, očkování ve věkové skupině 5-11 let stále probíhá, děti jsou i zvány na přeočkování posilující dávkou.
5. Krajský soud v Brně jako soud odvolací (§ 10 odst. 1 o. s. ř.) po zjištění, že odvolání bylo podáno včas (§ 204 odst. 1 o. s. ř.), osobou oprávněnou (§ 201 o. s. ř.) a je přípustné (§ 201, § 202 o. s. ř. a contrario), přezkoumal napadený rozsudek, řízení jeho vydání předcházející, k projednání odvolání nařídil jednání (§ 214 odst. 1 o. s. ř.) a po doplnění dokazování dospěl k závěru, že odvolání je možné považovat za důvodné, rozsudek soudu I. stupně proto změnil (§ 220 odst. 1 písm. b) o. s. ř.).
6. V souladu s § 877 odst. 1 a 2 zák. č. 89/21012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“) nedohodnou-li se rodiče v záležitosti, která je pro dítě významná zejména se zřetelem k jeho zájmu, rozhodne soud na návrh rodiče; to platí i tehdy, vyloučil-li jeden rodič z rozhodování o významné záležitosti dítěte druhého rodiče. Za významnou záležitost se považují zejména nikoli běžné

léčebné a obdobné zákroky, určení místa bydliště a volba vzdělání nebo pracovního uplatnění dítěte.

7. Jak správně dovodil soud I. stupně (na jehož odůvodnění rozsudku odst. 28 odvolací soud pro stručnost zcela odkazuje), očkování proti nemoci Covid 19 je nutno posoudit jako neběžnou záležitost, o níž – s ohledem na to, že se rodiče nedohodli – k návrhu oprávněné osoby musí rozhodnout soud. V tomto směru je proto nutno odmítnout argument matky, že nahrazení jejího souhlasu s očkovaním nezletilé je nepřipustným zásahem do jejích rodičovských práv. Ve smyslu § 865 věta první o. z. totiž rodičovská odpovědnost náleží stejně oběma rodičům. Pokud se tedy v záležitosti, která je pro dítě významná, rodiče nedohodnou, je právě úkolem a povinností soudu ve smyslu § 877 odst. 1 rozhodnout o tom, jak mají být protichůdné názory každého ze zákonných zástupců nezletilé vyřešeny, a to se zřetelem k nejlepším zájmům dítěte (§ 877 odst. 1 o. z. a čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte).
8. Soud I. stupně, podle názoru soudu odvolacího, velmi pečlivě shromáždil dostupné poznatky o přínosech a rizicích očkování proti nemoci Covid 19, věc řádně individualizoval a vyhodnotil s ohledem na konkrétní zdravotní stav a poměry nezletilé S.; neopomněl přitom ani náležitě zjištit názor nezletilé S..
9. Odvolací soud, s ohledem na to, že od doby vyhlášení rozsudku soudu I. stupně došlo k dalšímu vývoji situace ve vztahu k nemoci Covid 19 (u viru SARS-CoV-2 došlo k dalším mutacím, vývoji jeho variant a subvariant, zlepšila se úroveň poznatků o rizicích, možné léčbě a prevenci onemocnění, atp.) doplnil dokazování zprávami Ústavu zdravotnických informací a statistiky, Státního ústavu pro kontrolu léčiv a Ministerstva zdravotnictví.
10. K účinnosti vakcín schválených v České republice pro podávání nezletilým dětem ve věku 5-11 let ve vztahu k novým mutacím, variantám a subvariantám viru způsobujícího nemoc Covid 19 bylo ze zprávy Státního ústavu pro kontrolu léčiv ze dne 7. 2. 2023 a zprávy Ministerstva zdravotnictví ze dne 18. 1. 2023 zjištěno, že pro děti ve věku 5 – 11 let je v ČR (potažmo EU) schválena vakcína COMIRNATY (schválená pro děti od 5 let dne 26. 11. 2021 jako základní očkování a 16. 9. 2022 pro podání posilovací dávky) a její varianta COMIRNATY ORIGINAL/OMICRON BA.4-5 (schválená pro děti od 5 let pro podání posilovací dávky dne 11. 11. 2022), pro děti ve věku 6 – 11 let je v ČR (potažmo EU) schválena vakcína SPIKEVAX (schválená pro děti od 5 let dne 3. 3. 2022 jako základní očkování a 19. 12. 2022 pro podání posilovací dávky) a její varianta SPIKEVAX BIVALENT ORIGINAL/OMICRON BA.1 (schválená dne 19. 12. 2022 pro podání posilovací dávky). V případě vakcíny Comirnaty byla prováděna studie účinnosti a bezpečnosti vakcíny u dětí od 5 do 12 let v době cirkulace varianty Delta a USA-WA1/2020. V této studii byla účinnost vakcíny přes 90 %. Pozdější data k účinnosti vakcíny pro danou věkovou skupinu k dispozici nejsou; probíhá studie u subjektů ve věku od 23 do 74 let. Lze předpokládat, že získaná data budou patrně korelovat s daty i v případě dětí od 5 do 12 let. S ohledem na podobnost trendu ve srovnání s dospělými lze očekávat, že data subvarianty omikronu budou podobná jako u dospělé populace. V případě vakcíny Spikevax je probíhá pediatrická randomizovaná, placebem kontrolovaná klinická studie fáze 2/3, zaslepená pro pozorovatele, v níž se mj. hodnotí též účinnost vakcíny Spikevax (original) u dětí ve věku 6 let až 11 let včetně ve Spojených státech amerických a v Kanadě (NCT04796896). Ve skupině s vakcínou Spikevax (original) se vyskytly tři případy infekce onemocněním COVID-19 (0,1 %), ve skupině s placebem čtyři (0,5 %) Data byla získána v době, kdy byla v cirkulaci varianta delta. Data ohledně varianty omikron budou dostupná pravděpodobně ve II. čtvrtletí roku 2023.
11. K rizikům onemocnění a závažného průběhu či následků nemoci Covid 19 u dětí ve věku 5 - 11 let zaslal data Ústav zdravotnických informací a statistiky. Z údajů o epidemiologické charakteristice COVID 19 u dětí ve věku 5-11 let v různých časových obdobích je patrné, že v období 1-8/2022 bylo evidováno na 100 000 dětí ve věku 5- 11 let 16 684,1 dětí nakažených Covid 19, v době 9-12/2022 již pouze 3 801 dětí nakažených Covid 19, v období 1-2/2023 bylo

89 dětí nakažených Covid 19 (tj. 0,01% z dětí dané věkové skupiny). K hospitalizaci došlo v období 1-8/2022 u 46,3 dětí ze 100 000 dětí dané věkové skupiny, v době 9-12/2022 již pouze 8 ze 100 000 dětí dané věkové skupiny, v období 1-2/2023 0,6 dítěte na 100 000 dětí dané věkové skupiny. Z toho na JIP bylo hospitalizováno v období 1-8/2022 3,4 dětí ze 100 000 dětí dané věkové skupiny, v době 9-12/2022 1,3 dětí ze 100 000 dětí dané věkové skupiny a v období 1-2/2023 0,1 dítěte na 100 000 dětí dané věkové skupiny (tj. 1 dítě z 1 milionu dětí dané věkové skupiny). K úmrtí došlo v období 1-8/2022 u 0,1 dětí ze 100 000 dětí dané věkové skupiny (a to v daném případě bez hospitalizace), v době 9-12/2022 0,1 dětí ze 100 000 dětí dané věkové skupiny a v období 1-2/2023 nezemřelo s Covid 19 žádné dítě dané věkové skupiny. K míře rizika onemocnění a závažného průběhu či následků nemoci Covid 19 pak Ministerstvo zdravotnictví podotklo, že je vždy nutno počítat nejen s mírou rizika pro celou sledovanou populační skupinu, ale také s individuální mírou rizika.

12. Pokud se týká nežádoucích účinků očkování proti Covid 19 a jejich četnosti, ze zprávy Státního ústavu pro kontrolu léčiv ze dne 7. 2. 2023 plyne, že celkem bylo SÚKL nahlášeno 18 případů podezření na nežádoucí účinek u dětí ve věku 5 - 11 let. Devět z nich bylo nahlášeno zdravotnickými pracovníky, devět hlášení bylo přijato od pacientů. Všechna přijatá hlášení jsou pouhými podezřeními na nežádoucí účinky, skutečnost, že jsou reakce nahlášeny, neznamená jasné potvrzení příčinné souvislosti. Počet reakcí (44) je vyšší než počet nahlášených případů (18). Je to z důvodu, že jedno hlášení obvykle obsahuje více než jednu nahlášenou reakci. V tabulce zaznamenané reakce jsou spíše lehké (zarudnutí, svědící vyrážka, únava, bolest ramene, změna či ztráta čichu, atp.) či lehké až střední závažnosti (horečka, otok lymfatických uzlin, snížená činnost štítné žlázy, zánět štítné žlázy, zánět očního víčka, křeče v břiše, imunitně zprostředkovaná trombocytopenická purpura, atp.).
13. Odvolací soud dále k důkazu provedl návrh nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 453/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za nakažlivé lidské nemoci. Návrh na vypuštění nemoci Covid 19 ze seznamu nakažlivých nemocí, jejichž zaviněné šíření je trestné, podalo dne 8. 2. 2023 Ministerstvo spravedlnosti, s tím, že odpadl důvod zařazení dané nemoci do seznamu, neboť se již podařilo shromáždit dostatečné množství poznatků o tomto onemocnění a je možné zajistit jeho účinnou léčbu a prevenci závažných život ohrožujících stavů. Odvolací soud rovněž k důkazu provedl návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 101/2022 Sb., o systému epidemiologické bdělosti pro onemocnění Covid 19. Návrh vyhlášky podalo dne 20. 2. 2023 Ministerstvo zdravotnictví s tím, že má za to, že již není třeba, aby byla obligatorně nařizována izolace u všech nemocných Covid 19, ale pouze u těch, u nichž pro tento postup budou na základě výsledků zhodnocení zdravotních rizik dány důvody.
14. Návrhy matky na doplnění dokazování listinami, které předložila (příloha dopisu pro ministra zdravotnictví ze dne 17. 10. 2022, statistické tabulky o vlivu očkování na onemocnění, přehled očkování v ČR a ve světě od Sdružení mikrobiologů, imunologů a statistiků, Letem světem po vakcinačních doporučeních proti Covid 19 u dětí od Zuzany Krátké a Jany Gandalovičové a odborná přednáška o vakcinaci proti Covidu – očkování v Čechách a ve světě) byly zamítnuty, neboť – jak uvedla u jednání odvolacího soudu sama matka - nejde o odborné (a tedy konkrétními a správně interpretovanými daty podložitelné) studie, ale o informace, které samy ve svém volném čase shromažďují osoby, které se o otázku očkování zajímají. Jako nadbytečný pak byl zamítnut návrh matky na výslech „zástupce Státního ústavu pro kontrolu léčiv“ a výslech ministra zdravotnictví MUDr. Válka.
15. Po zhodnocení shora uvedeného má odvolací soud za to, že ke dni vyhlášení svého rozhodnutí (§ 154 odst. 1 o. s. ř.) nejsou dány důvody pro nahrazení souhlasu matky s očkováním nezletilé proti onemocnění SARS-CoV-2, Covid 19. Jak vyplynulo z doplněného dokazování, v současnosti nejsou k dispozici jednoznačná data k posouzení přínosnosti očkovacích vakcín proti viru SARS-CoV-2, resp. jejich účinnosti na zdraví nezletilých dětí po mutacích viru (od mutace Delta a Omikron nadále), jeho variantách a subvariantách, tedy tak, jak se vir vyvíjel po schválení užití

daných vakcín v druhé půli roku 2022. Rovněž postoj státu se s ohledem na vývoj léků, získávání dalších vědeckých poznatků o nemoci Covid 19 a též s ohledem na úbytek situací s explozivním šířením nákazy, mění (viz návrhy legislativních změn v této oblasti). Obecně pak jsou rizika závažného průběhu nemoci pro dětskou populaci velice nízká, a ačkoliv ani evidované nežádoucí účinky aplikace očkovacích vakcín nejsou nikterak zásadní, nelze již, podle odvolacího soudu, za současného stavu vývoje a šíření nemoci Covid 19, konstatovat, že očkování proti této nemoci je jednoznačným zájmem nezletilé. V tomto ohledu přitom odvolací soud zdůrazňuje, že předmětem tohoto řízení bylo posouzení individuálního zájmu nezletilé S. na jejím očkování proti nemoci Covid 19, nikoliv obecně zájem celé společnosti na celkovou proočkovanosť populace proti SARS-CoV-2.

16. Z uvedených důvodů odvolací soud neshledal důvody pro nahrazení souhlasu matky s očkováním nezletilé S. schválenou vakcínou proti onemocnění SARS-CoV-2, Covid 19 a rozhodnutí soudu I. stupně proto změnil (§ 220 o. s. ř.).
17. O nákladech řízení před soudy obou stupňů bylo rozhodnuto v souladu s § 150 o. s. ř. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Jak již bylo popsáno shora, v průběhu řízení došlo k dynamickému vývoji jak nemoci samotné, tak poznatků o ní, jakož i ke změně celospolečenského přístupu k dané nemoci a očkování proti ní. Přesto, že výsledné rozhodnutí odvolacího soudu je vůči návrhu otce nepříznivé, nelze říci, že by návrh otce podaný na počátku roku 2022 (tj. v době jednoho z vrcholů pandemie nemoci), byl podán jako bezdůvodný. Problematika přístupu k očkování je zároveň otázkou vysoce odbornou a pro případ dobrovolného očkování proti nemoci Covid 19 na ní ani mezi odborníky nepanuje shoda. I v případech povinného očkování přitom Ústavní soud ČR pro výjimečné případy připustil oprávněnost světské výhrady svědomí (viz náleží Ústavního soudu ze dne 8. 10. 2018, sp. zn. II. ÚS 728/18). Pokud tedy každý z rodičů v řízení usiloval o nejlepší zájem dítěte, nelze v tomto ohledu poměřovat jejich úspěch a neúspěch ve věci. Z uvedených důvodů bylo rozhodnuto, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů (§ 224 odst. 2 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **není** dovolání přípustné.

Brno 7. března 2023

Mgr. Michal Kadleček v. r.
předseda senátu